

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ:

**ОСНОВИ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ
У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І
СПОРТІ**

Ступінь вищої освіти:	Бакалавр
Спеціальність:	017 «Фізична культура і спорт»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.пед. наук, доцент, Заслужений тренер України Адирхаєва Л.В.

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри фізичної культури і спорту

посада

adyrkhaieva@snu.edu.ua

+380686431363

за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:

Адирхаєва Л.В.

Анотація навчальної дисципліни.

Цілі вивчення курсу: Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема, здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок, які дозволять критично оцінювати наукову інформацію при організації науково-доказової та/або практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії, раціонально і ефективно використовувати світовий науковий досвід для вирішення клінічних, наукових та освітніх завдань у своїй професійній галузі, а також досягнути передбачених результатів навчання. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: основні положення наукового знання: наука та наукове дослідження; етапи проведення наукового дослідження; загальні та спеціальні методи дослідження Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Результати навчання: *знати:*

- методологію дослідження у сфері фізичної культури і спорту;
- критерії вибору та формування теми дослідження;
- основні принципи організації і проведення наукового дослідження;
- методи статистичного оброблення результатів дослідження;
- основні принципи аналізу, узагальнення та інтерпретації результатів наукового дослідження;

вміти:

- вибирати та формулювати тему дослідження;
- обґрунтовувати та складати план наукового дослідження;
- опрацьовувати наукову літературу, що стосується методів дослідження;
- відбирати та аналізувати необхідну інформацію;
- застосовувати наукові методи дослідження відповідно до мети курсової роботи;
- здійснювати статистичне оброблення результатів дослідження;
- аналізувати, узагальнювати та інтерпретувати результати дослідження;

- готувати та правильно оформляти за результатами дослідження доповідь, статтю, тези тощо.

Передумови до початку вивчення:

успішне опанування такими навчальними дисциплінами: на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Анатомія людини», «Фізіологія рухової активності», «Спортивна медицина», «Біомеханіка», «Інформаційні технології в галузі».

Набуті компетентності

✓ Здатність розв'язувати завдання дослідницького та інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту
✓ Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел спеціальної літератури. ✓ Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
✓ Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень. ✓ Здатність розробляти та реалізовувати інноваційні проекти у сфері фізичної культури і спорту. ✓ Здатність планувати, організовувати та здійснювати самостійні наукові дослідження з проблем фізичної культури і спорту

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				СР	Разом
	лекції	практичні	консультації	Заліки		
Денна	14	16	+		60	90
Заочна	2	2	+		86	90

<i>№ п/п</i>	<i>ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ</i>	<i>Год. д/з</i>
1.	Основи наукової діяльності у фізичній культурі і спорту ➤ Наука, її завдання, предмет та функції. Класифікація наук. ➤ Організація науково-дослідної діяльності в Україні ➤ Науково-дослідна робота у сфері фізичної культури і спорту ➤ Методологічна база для виконання наукової роботи. ➤ Визначення мети, постановка завдань, формулювання об'єкта, предмета дослідження, гіпотези. ➤ Загальна схема наукового дослідження	2/0,5
2.	Порядок роботи з науковою літературою ➤ Особливості наукового тексту. Класифікація наукової літератури. Порядок роботи з науковою літературою: конспектування, анотування, реферування наукових джерел. ➤ Мова та стиль написання наукової роботи	2/0,5
3.	Загальні методи наукових досліджень ➤ Методологія і методи наукового пізнання. Класифікація методів. ➤ Емпіричні методи дослідження: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент. ➤ Класифікація та структура педагогічних експериментів ➤ Методологія експериментальних досліджень ➤ Методи, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях ➤ Теоретичні методи дослідження	2/1
4.	Спеціальні методи наукових досліджень ➤ Загальна характеристика спеціальних методів: ➤ Методи визначення фізичного розвитку: соматометричні, фізіометричні і соматоскопічні ➤ Методи визначення фізичної працездатності ➤ Методи визначення функціональних можливостей серцево-судинної, дихальної і нервово-м'язової систем ➤ Методи визначення фізичної підготовленості різних категорій населення ➤ Методики комплексної оцінки стану фізичного здоров'я дітей та підлітків (експрес-системи) ➤ Сучасні комп'ютерні технології у наукових дослідженнях	3
5.	Упровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність фахівців сфери фізичної культури і спорту ➤ Рецензування науково-дослідної роботи ➤ Підготовка наукових матеріалів до друку ➤ Загальна характеристика форм упровадження ➤ Оформлення тез, наукової статті, їх складові частини ➤ Характеристика структурних елементів наукової доповіді за матеріалами статті, тез, наукового	2

	реферату. ➤ Оформлення актів/довідки упровадження	
6.	Статистичні методи обробки результатів експериментальних досліджень Інтелектуальна власність, авторське і патентне право ➤ Обробка первинного статистичного матеріалу. Метод середніх величин та його практична реалізація. Вибірковий метод. ➤ Поняття про статистичну вірогідність. Критерій Ст'юдента, Фішера. ➤ Взаємозв'язок результатів вимірювання. Кореляційний аналіз ➤ Інтелектуальна власність. Авторське право і суміжні права. ➤ Патентне право. ➤ Правова охорона нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності.	3
	ВСЬОГО	14

<i>№ п/п</i>	<i>ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ</i>	<i>Год.д/з</i>
1	➤ Організація науково-дослідної діяльності в Україні ➤ Формування вченого як особистості та режим його праці	2
2	➤ Основні положення наукової методології. ➤ Організація наукового дослідження.	2
3	➤ Загальні методи наукових досліджень ➤ Порядок роботи з науковою літературою та пошук джерел інформації.	4/0,5
4	➤ Спеціальні методи наукових досліджень ➤ Структура педагогічного експерименту	4/0,5
5	➤ Статистичні методи обробки результатів експериментальних досліджень. ➤ Особливості подання цифрового та ілюстративного матеріалу дослідження.	4/0,5
6	➤ Інтелектуальна власність. ➤ Авторське і патентне право	2/0,5

ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

<i>Номер і назва теми практичних занять</i>	<i>Засоби оцінювання</i>	<i>Кількість балів за тему</i>
1. Визначення поняття: «Наука», її мети та завдань. Ознайомлення з сучасними критеріями науковості.	Експрес- контроль Усні повідомлення на задану тему та їх	10

Класифікація наук. Визначення поняття: «Наукове дослідження», його сутності. Особливості фундаментальних та прикладних досліджень.	обговорення. Виступ у ході дискусії	
2. Визначення поняття: «Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання». Основні методи емпіричного рівня пізнання: спостереження, експеримент, вимірювання, порівняння, опис, узагальнення. Сутність основних методів теоретичного рівня пізнання. Науковий факт і його інтерпретація. Гіпотеза, закон і наукова теорія як форма наукового знання.	Експрес- контроль Усні повідомлення на задану тему та їх обговорення. Виступ у ході дискусії	10
3.Обговорювання рефератів та Презентацій з самостійно визначеного питання теми.	Реферат, доповідь та презентації на задану тему та їх обговорення	15
4.Підготовчий етап: напрям дослідження, стан питання, суперечності, проблема наукового дослідження. Актуальність та тема наукового дослідження. Об'єкт та предмет дослідження. Мета і гіпотеза дослідження. Постановка завдань дослідження. Вибір і обґрунтування теми кваліфікаційної роботи магістра.	Експрес- контроль Усні повідомлення на задану тему та їх обговорення. Виступ у ході дискусії	10
5. Експериментальний етап: поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Основні джерела наукової інформації. Вибір методів та розробка програм дослідження. Проведення експерименту, накопичення даних. Аналіз та узагальнення результатів експерименту. Оцінювання ефективності дослідження: наукова новизна та практичне значення дослідження. Рекомендації, інструкції щодо використання результатів дослідження. Формулювання	Експрес- контроль Усні повідомлення на задану тему та їх обговорення. Виступ у ході дискусії	10

загальних висновків. Розробка плану дослідження (на довільну тему з фізичної культури та спорту. Розробка програми дослідження (анкети, бесіди, ігри та інші).		
6. Порядок оформлення науково-дослідницької роботи: оформлення титульної сторінки, змісту, переліку умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності), вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків (за необхідності).	Експрес- контроль Усні повідомлення на задану тему та їх обговорення. Виступ у ході дискусії	10
7. Захист результатів наукового дослідження: планування стратегії захисту роботи, підготовка тексту виступу та презентації, репетиція виступу та публічний захист науково-дослідницької (курсової) роботи. Відпрацювання навичок усної наукової доповіді.	Експрес-контроль. Наукова доповідь на самостійно визначену тему.	10
8. Специфіка викладу наукового тексту в формі тез, статей* . Виступ на науково-практичних конференціях і семінарах. Види доповідей (пленарна, секційна, стендова). Розробка анотації на статтю, тези. Відпрацювання навичок усної наукової доповіді.	Експрес-контроль. Наукова доповідь на самостійно визначену тему.	15
9. Обговорювання рефератів та презентацій з самостійно визначеного питання теми.	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	10

Самостійна робота

Назва теми	Назва теми практичних занять	години
Тема 1. Основні положення наукового знання: наука та	1. Сучасне трактування методології Наукового дослідження. Поняття про методологію як про систему принципів та способів організації, побудови теоретичної і практичної діяльності.	8

наукове дослідження	Характеристика методологічних принципів наукового дослідження: об'єктивність, сутнісний аналіз, єдність логічної та історичної підстав. Логіка і тенденції розвитку науки. Дослідження як форма розвитку наукового знання. Умови ефективності наукових досліджень. Місце і роль методології в системі наукового пізнання.	
	2.Наукова діяльність та її типи. Колективна та індивідуальна наукова діяльність, їх особливості. Організація наукової діяльності в Україні та за кордоном. Управління в сфері науки. Класифікація наукових організацій. Організація наукових досліджень у вузах та наукових організаціях. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів.	4
	3. Написання рефератів або підготовка презентацій з самостійно питання теми.	6
Тема 2. Етапи проведення наукового дослідження	4. Підготовка до практичних занять з теми 1.	2
	5. Визначення наукової етики. Норми і моральні принципи наукової етики. Наукова сумлінність дослідника і проблема плагіату. Авторське право. Порушення наукової етики. Медична етика як розділ прикладної етики. Роль етичних комітетів в громадському контролі за дотриманням етичних норм, гарантій благополуччя, захисту прав, здоров'я учасників наукових досліджень. Порядок етичної експертизи біомедичних досліджень. Етика лікарської діяльності.	4
	6. Основні принципи роботи з науковою літературою. Відповідність використаної літератури обраному напрямку роботи. Навички і прийоми реферування наукової літератури. Відмінність авторської позиції від Реферативного викладу. Принципи	6

	наукового цитування. Культура цитування. Формування навичок письмової наукової мови. Індекси наукового цитування. Робота над бібліографічним описом використаних джерел. Міжнародні правила цитування та посилення в наукових роботах. Особливості оформлення списку наукових публікацій стилем Ванкувер.	
	7. Методи статистичної обробки Експериментальних даних. Загальні поняття математичної статистики. Характеристики та опис вибірки. Представлення результатів експерименту. Статистична значимість залежностей. Статистичні критерії. Основи кореляційного аналізу.	6
	8.Подання табличного матеріалу. Оформлення графіків, формул, написання символів. Побудова гістограм та діаграм. Використання схем. Підбір фотографій. Складання додатків.	4
	9. Апробація наукової роботи і Публікація основних результатів дослідження. Необхідність апробації основних результатів наукового дослідження. Обговорення наукової проблеми з фахівцями. Роль наукового керівника і викладачів кафедри в інтенсифікації наукової діяльності. Сучасні можливості для публікації наукових робіт.	2
	10.Специфіка підготовки наукових статей. Перелік рецензованих журналів. Принципи підготовки статті рецензуючи журнали і основні вимоги до публікації. Відповідність змісту статті назві. Правильність формулювання анотації та ключових слів. Обґрунтованість вибору проблеми дослідження. Апеляція до новітніх досліджень за обраною темою. Наявність наукової новизни. Коректність формулювання висновків. Відповідність статті стандартом	2

	грамотності та наукового стилю. Коректність і обсяг анотації Англійською мовою. Принцип незалежного рецензування і терміни публікації.	
	11. Написання рефератів або підготовка презентацій з самостійно питання теми. Вибір і обґрунтування теми випускної кваліфікаційної роботи фахівця (магістра). Розробка плану дослідження (на довільну тему з фізичної терапії та ерготерапії або на тему випускної кваліфікаційної роботи фахівця (магістра)). Розробка програм дослідження (анкети, бесіди, ігри та ін.). Написання фрагменту (оформлення) випускної кваліфікаційної фахівця (магістра). Підготовка усної наукової доповіді. Розробка тез на статтю з фахового журналу (на вибір студента).	11
Тема 3. Планування дослідження. Основні стандарти педагогічних досліджень.	16. Методи статистичний аналізу результатів дослідження з використанням відповідних статистичних критеріїв.	6
	17. Підготовка до практичних занять з теми 3.	2
	Всього годин:	86

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

з дисципліни **ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності.
2. Понятійний апарат та класифікація науки.
3. Організація наукової діяльності в Україні.
4. Роль особистості науковця у проведенні дослідження.
5. Особливості розумової праці вченого.
6. Об'єкт і предмет наукового пізнання.
7. Методологія наукового пізнання: поняття та класифікаційні рівні.
8. Основні принципи наукової методології.
9. Процес наукового дослідження та його характеристика.

10. Етапами наукового дослідження.
11. Вибір теми та реалізація наукового дослідження у закладі вищої освіти.
12. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
13. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
14. Комп'ютерні технології пошуку інформації.
15. Техніка роботи зі спеціальною літературою.
16. Характеристика методів наукового пізнання.
17. Загальнонаукові методи наукових досліджень
19. Емпіричні методи дослідження: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент.
20. Характеристика методів теоретичного пізнання.
21. Загальнологічні методи досліджень.
22. Спеціальні методи наукових досліджень
23. Спеціальні методи збору інформації.
24. Особливості та структура педагогічного експерименту.
25. Методи досліджень в соціології та психології.
26. Методи дослідження фізичного розвитку.
27. Методи дослідження фізичної підготовленості
28. Методи дослідження функціональних можливостей організму.
29. Методи комплексної оцінки стану здоров'я людини.
30. Розкрити поняття "статистика".
31. Характеристика параметричних критеріїв.
32. Характеристика непараметричних критеріїв.
33. Шкала вимірювання. Її характеристика та ознаки.
34. Експериментальна вибірка.
35. Умови використання статистичних критеріїв.
36. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт.
37. Особливості та структура кваліфікаційної роботи.
38. Вимоги до оформлення курсових робіт.
39. Систематизація наукового дослідження.
40. Структура звіту про науково-дослідну роботу.
41. Результати наукових досліджень (наукова доповідь, стаття, реферат, дисертація, монографія).
42. Особливості подання цифрового та ілюстративного матеріалів.
43. Характеристика та функції бібліографічного опису.
44. Право інтелектуальної власності.
45. Авторського права і суміжні права. Патентне право.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Організація науково-дослідної роботи в Україні
2. Особливості роботи з науковою літературою
3. Методи наукового пізнання
4. Класифікація наукової літератури
5. Види наукових досліджень
6. Місце теорії у наукових дослідженнях

7. Видатні вчені в галузі фізичної культури та фізичної реабілітації
8. Методи математичної статистики у наукових дослідженнях з фізичної реабілітації
9. Анкетування як інформаційний метод у наукових дослідженнях
10. Теоретичні методи НДР
11. Практичні методи НДР
12. Види експерименту
13. Класифікація наук
14. Емпіричні методи дослідження
15. Структурні елементи наукової роботи

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посібник. Суми: СДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с
2. Вихруш В., Козловський Ю. Методологія та методика наукових досліджень. Львів: Львівська політехніка. 2020. 256 с
3. Дударєв І.М., Кузьмін О.В. Практикум з методології наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Освіта. 2019. 278 с
4. Соболев Х.С., Петровська П.І., Гуняк О.М. Методологія і принципи наукових досліджень. Львів: Львівська політехніка. 2018. 231 с
5. Сергієнко Л.П. Технології наукових досліджень у фізичній культурі: підручник. Кн.1. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан. 2014. 496 с
6. Остапчук М.В., Рибак А.І., Ванюшкін О.С. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Міжнародний гуманітарний університет. Одеса: Фенікс. 2014. 375 с

Додаткова

7. Черненко С.О., Олійник О.М., Долинний Ю.О., Пастушкова Н.А. Краматорськ. ДДМА. 2020. 115 с

Електронні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України:
<http://www.mon.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національної академії наук України:
<http://www.nas.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Української Асоціації фізичної терапії:
<http://physrehab.org.ua/uk/home/>
5. Офіційний сайт Національної медичної бібліотеки США:
<https://www.nlm.nih.gov/>
6. База даних Національної медичної бібліотеки США: Pubmed (Medline)
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Заліковий тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Здобувач може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії: На заняття здобувачі вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань здобувачі:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.